

Mokykimės kalbų kompiuteriu

Aldona Ramoškienė, Vytautas Šernas

Lietuvoje kompiuteriai mokymo tikslams buvo pradėti naudoti nuo 1985 metų, kai dar nebuvo susiformavusi vientisa valstybinė politika mokyklų kompiuterizavimo klausimu ir tik 1990 metais, kai buvo įsteigtas Švietimo ir mokslo ministerijos Informatikos ir prognozių centras (IPC), buvo nupirkti pirmieji IBM kompiuteriai Lietuvos mokykloms.

Didelį darbą Lietuvos mokyklų kompiuterizacijos srityje atliko 1991 metais pradėjęs savo veiklą mūsų šalyje Atviros Lietuvos fondas (ALF). Šis fondas nuo pat savo įsikūrimo daug dėmesio skyrė švietimui, siekdamas padėti įgyvendinti Lietuvos švietimo sistemos reformas naujų technologijų įdiegimo į mokyklas srityje. ALF nuo 1993 iki 1996 metų Lietuvos mokykloms kompiuterizuoti ir elektroniniams ryšiams plėsti skyrė daugiau kaip vieną milijoną dolerių (6, p. 4).

ALF 1996 m. gegužės 13 d. paskelbė konkursą „Parama kuriant kompiuterių klases ir organizuojant jų veiklą mokykloje ir regione“, kurio tikslas – vykdyti valstybinį mokyklų kompiuterizavimo projektą siekiant paspartinti regioninių kompiuterių klasių įrengimą ir organizuoti veiklą bei paskatinti mokyklas, kuriančias kompiuterių klases, aktyviau organizuoti jų mokytojų mokymą, kompiuterizuotų programų kūrimą. Daug dėmesio buvo skiriama telekomunikacijų diegimui Lietuvos mokyklose, nes tai sudarė sąlygas pakeisti mokymo procesą, sujungti mokyklas į vieną švietimo sis-

temą, sudaryti vienodas sąlygas visų mokyklų mokytojams bendrauti, keistis informacija ir sukaupta patirtimi su kolegomis Lietuvoje ir užsienyje. Šiame projekte buvo akcentuojama, kad kompiuterinius tinklus reikia vertinti kaip naują erdvę mokymuisi, kuris trunka visą gyvenimą.

Tais pačiais metais ALF „Naujų technologijų“ programa pakvietė visus Lietuvos ir užsienio kompiuterizuoto mokymo specialistus dalyvauti konferencijoje „Kompiuterizuotas mokymas Lietuvoje“. Konferencija įvyko 1996 m. spalio 25–26 d. Vilniuje Lietuvos pedagogų kvalifikacijos instituto patalpose, kur yra įsikūręs ALF Naujų technologijų programos centras.

Konferencijos tikslas buvo skatinti Lietuvos kompiuterizuoto mokymo specialistus telktis, bendradarbiauti, diskutuoti, keistis patirtimi, mokslinių tyrimų rezultatais, domėtis šia sritimi, formuoti visuomeninę nuomonę apie kompiuterizuoto mokymo naudą ir t. t. (6).

Šio straipsnio autorei teko dalyvauti konferencijoje ir skaityti pranešimą viena iš konferencijos temų „Kompiuterizuoto mokymo koncepcijos Lietuvoje ir užsienyje“ ir pasidalyti mintimis apie dalyvavimą tarptautiniame seminare Europos šiuolaikinių kalbų centre Graco mieste (Austrijoje) 1996 m. vasario 20–25 d. Šiame tarptautiniame seminare, kuris nuolat vyksta Europos kalbų centre, dalyvavo 24 Europos šalių užsienio kalbų dėstytojai bei pro-

gramų koordinatoriai ir dalijosi temos „Kompiuteriai užsienio kalbų pratybose“ įspūdžiais.

Seminare buvo pademonstruotos visos dabartinės naujų technologijų galimybės: internetas, CD ROMs, multimedia ir kt. Mokant užsienio kalbų, pabrėžiamos ne tik technikos naudojimo galimybės, bet ir pedagogines, psichologines bei metodines priemones, kuriomis galima pasiekti norimą rezultatą.

Šiame seminare (Workshop No. 2/96) buvo pademonstruotas įtaisas, kuris anksčiau buvo vadinamas skaičiavimo mašina. Ji pastaruju metu vis mažiau skaičiuoja, o atlieka įvairiausių darbus: kuria, tvarko ir saugo tekstus, vaizdus, animaciją, garsus. Todėl dabartiniu metu viena iš sparčiausiai plėtojamų informacinių technologijų tapo pasaulinis kompiuterių tinklas internetas.

Lietuvoje mokslo ir studijų kompiuterių tinklas „Litnetas“ pradėjo veiklą 1991 metais, kai buvo įrengtas pirmasis ryšio per palydovą kanalas tarp Oslo universiteto ir Vilniaus matematikos ir informatikos instituto. „Litnetas“ – tai nekomercinio mokslo ir studijų centras, kuriuo naudojasi daugiau kaip 10 universitetų ir akademijų, 14 mokslo institutų ir daugelis organizacijų.

Kaip žinoma, internete kalbama angliškai, nes daugiausia programų ir duomenų parašyta anglų kalba. Viename iš „Kompiuterijos“ žurnalų 1997 m. lapkričio mėnesio numeryje tvirtinama, kad mažiausiai 15 000 anglų kalbos specialistų turi elektroninio pašto adresus. Apie 600 mokytojų naudojami internetu ne tik nusiųdami, bet ir gaudami individualius laiškus, bet ir dalyvaudami tiesioginio ryšio (on-line) diskusijų grupėse. Jau 1994 metais trečdalis mokytojų, kurie naudojami internetu, laikė jį „efektyvia biblioteka“.

Anglų kalbos mokytojai, naudodamiesi internetu gali dalyvauti mokslinėse diskusijose, seminaruose bei konferencijose, bendraudami

su kolegomis užsienio šalyse. Visa tai skatina kalbų dėstytojus aktyviau naudoti šiuolaikines technologijas kalbų mokymo procese, bandyti patiems rašyti mokymo programas savo tiesioginiame darbe.

Šalia interneto, asmeninis kompiuteris su daugialypėmis sistemomis („multimedia“) jau tapo universaliais ir patraukliais moksleivio ar studento „skaitykla“, kai kompiuterio vartotojas įsigyja kompaktinius diskus (CD-ROM) su mokymo informacija. Specialus kompiuterijos žurnalas „PC Magazine“ nuolat supažindina savo skaitytojus su naujais rinkoje pasirodžiusiais CD-ROM aprašais (16).

Lietuvoje 1997 m. rugsėjo mėnesį buvo pradėtas leisti „Lietuvos ryto“ žurnalas „Kompiuterija“ ir jau pasirodė apie 20 šio žurnalo numerių. 1997 m. lapkričio mėnesį žurnalo „Kompiuterija“ skaitytojai buvo supažindinti su populiariomis „Logo“ švietimo idėjomis. Tada plačiai kompiuterijos visuomenei buvo pristatyta lokalizuota „Logo Writer 3.10“ sistema, skirta dirbti DOS terpėje. Joje buvo kalbama apie Slovakijos mokslininkų sukurtą „Comenius Logo“ sistemą „Windows“ terpei. Dabar jau yra jos lietuviška versija, vadinama „Komenskio Logo“. Jos pavadinimas siejamas su žymaus čekų pedagogo Jano Amoso Komenskio (1592–1670) vardu. Jis pirmasis Europoje parengė vientisos švietimo sistemos pagrindus.

„Komenskio Logo“ programa nesudėtinga. Ši programa tinka programuoti, projektuoti ir pan. Ji sudaro sąlygas naudoti procedūras, sąrašus, vektorius, atlikinėti veiksmus su jais. Čia yra daugiau kaip 300 įvairiausių komandų, daugelis jų remiasi pažangiais programavimo kalbų bei kompiuterių valdymo principais. Naudojantis šia programa, galima piešti, spalvinti, trinti, keisti pieštuko storį, parinkti spalvas iš paletės kuriant įvairius projektus. Sistemoje leidžiama naudoti komandas anglų kalba, o tai skatina mokytiš šios kalbos ir ja ben-

drauti bei kurti bendrus projektus su kitų šalių žmonėmis.

Šioje programoje vienas iš mėgstamiausių projektų – vaikams patinkantis žaidimas, kai iš pateiktų raidžių reikia sudėlioti žodį. Po kiekviena raide slypi Vėžliukas, pagrindinis sistemos veikėjas, algoritmo, programos vykdytojas. Toks Vėžliukas lengvai kilnojamas „pele“ iš vienos vietos į kitą ir juo lengvai manipuluojama po ekraną. Neteisingai sudėjus žodį, raidės pačios iššoka iš langelių. Tokiam žaidimui sukurti tereikia vos keliolikos „Komenskio Logo“ komandų ir jos gali padėti sudaryti programas užsienio kalbų žodžių rašybai mokytis.

ALF Naujųjų technologijų programos bibliotekoje sukaupta daug kompaktinių diskų arba plokštelių (7), kur šalia enciklopedijų yra specializuoti diskai, skirti gamtos mokslų, matematikos, istorijos disciplinoms, taip pat menui, muzikai bei užsienio kalbos mokymuisi. Pastarąsias sudaro diskai, skirti savarankiškai mokytis anglų šnekamosios kalbos. Tai intensyvus anglų kalbos kursas, apimantis daugiau kaip 5000 žodžių ir posakių. Šioje mokomojoje programoje yra ir programa atminčiai lavinti: tekstai su vertimu ir leksikos bei gramatikos paaiškinimais, dialogai, užduotys, mandagių posakių žodynas, išsamus gramatikos žinynas. Šioje programoje yra pasakojimų, eilėraščių, dainų, jumorų, posakių. Yra daug programų vaikams, kur žaidimų forma mokoma rašybos, tarimo, skaitymo.

Pastaruoju metu Europos valstybėms siekiant integracijos (o to siekia ir Lietuva) europiniu mastu rūpinamasi kalbų dėstyto praktika visame žemyne. Tam tikslui Europos Tarybos sprendimu 1994 m. balandžio 8 dieną Graco mieste (Austrijoje) buvo įkurtas Moderniųjų kalbų Europos centras, kurio tikslas – formuoti bendrą naują Europos kalbų mokymo politiką, skatinti savarankišką kalbų mokymąsi, naujų informacinių technologijų taikymą mo-

kant kalbų, gerinti kalbų mokytojų rengimą, jų kvalifikacijos kėlimą, programų ruošimą, naujų vadovėlių rengimą ir pan. Šiame centre nuolat rengiami įvairūs seminarai, diskusijos, konferencijos kalbų dėstytojams, siekiant koordinuoti jų darbą bei skleisti patirtį mokant kalbų.

Panašią misiją atlieka ir 1997 m. Vilniuje įsteigta Europos Komisijos Socrates programos „Lingua“ dalis, kurios tikslas – šiuolaikinių Europos kalbų mokymo ir mokymosi rėmimas (9). Šios institucijos tikslas – remti ir įgyvendinti kalbų mokytojų rengimo bendradarbiavimo programas, užsienio kalbų mokytojų kvalifikacijos kėlimą, būsimųjų kalbų mokytojų asistentūrą, kalbų mokymui/mokymuisi ir žinių įvertinimui reikalingų priemonių rengimą. Be to, šios institucijos tikslas – skatinti jaunimo motyvą bei tobulinti gebėjimą bendrauti užsienio kalbomis. Šiam tikslui remiama veikla (taip pat ir mainai), kurioje dalyvauja bendrojo lavinimo, profesinių ir techninių mokyklų moksleiviai iš įvairių dalyvaujančių šalių.

UNESCO pasaulinė konferencija įvykusi 1998 m. spalio 5–9 d., apie aukštojo mokslo plėtojimą XX amžiuje ypač pabrėžė naujų informacinių technologijų reikšmę mokymui ir mokymuisi. Naujų informacinių technologijų diegimas industrializuoja švietimą ir skatina permainas. Naudojant naujausias informacines technologijas, mokytojas tampa žinių perdavimo tarpininku, o mokinys – mokymosi centru, nes jam teikiamos naujausios mokslo žinios iš viso pasaulio naudojantis internetu bei personaliniais kompiuteriais (1).

Dabar Lietuvoje daugelis humanitarinio profilio dėstytojų vis dar įtariai vertina kompiuterio pagalbą dėstant humanitarines disciplinas, taip pat ir kalbas. Nors šis požiūris pastaruoju metu jau keičiasi, nes kompiuteris suteikia daug daugiau galimybių dirbti su auditorija. Panaši situacija buvo, kai buvo pradėta dirbti auditorijose, naudoti magnetofoninius įrašus, be ku-

rių dabar neapsieina darbe nė vienas kalbų dėstytojas. Kai auditorijoje vienas dėstytojas ir 15–20 studentų, kai būtina visokeriopa aktyvinti, didinti besimokančiųjų kalbinę veiklą, vaizdo bei garso magnetofonai, taip pat ir kompiuteris yra didelis dėstytojo pagalbininkas.

Pirmosios kompiuterių panaudojimo kalbų mokymui koncepcijos pradėjo žengti į auditorijas dar 1960-aisiais, o 1970-aisiais jau buvo pradėtos naudoti tokios sistemos kaip PLATO ir TACCIT (JAV). Pasirodžius pirmiesiems mikrokompiuteriams, tokiems kaip Apple II Plus®, kurie savo konstrukcija buvo daug patogesni, pigesni ir taip leido jiems plačiau įžengti į mokymo įstaigų auditorijas. Nuo to laiko daugelyje pasaulio šalių kompiuteriai sėkmingai naudojami mokymo tikslams. Buvo parengta daug įvairiausių programų (15), susikaupė daug medietinės literatūros (10, 11, 12, 13, 14), leidžiami specialūs žurnalai pedagogams, siekiant juos labiau sudominti šia nauja technine priemone mokant kalbų įvairiais mokymo lygiais (16).

Mūsų teorinės, aksiominės prielaidos naudojantis kompiuteriais mokant kalbų yra šios:

1. Kompiuterių naudojimas gali būti efektyvus tik dirbant su tokiais studentais, kurie nori geriau ir greičiau išmokti svetimą kalbą. Kalbinės veiklos negalima išmokyti. Jos reikia mokytis savarankiškai, tačiau nevengiant dėstytojo, kompiuterio, vaizdo magnetofono ir kt. pagalbos. Todėl kalbos mokymo procesą turi reguliuoti pagrindinės teigiamos nuostatos sudarymo lingvodidaktinio principo taisyklės – tai poreikis užsienio kalba plėsti savo teorinį ir praktinį specialybės akiratį; probleminių situacijų grandies sudarymas, siekiant patenkinti šiuos poreikius, interesų, poreikių, veiklos motyvų, nuostatos ir sėkmės vienovė, suteikianti vidinį, išorinį pasitenkinimą ir kt.

2. Sėkmingas kalbos išmokimas – tai sąmoningo (sistema, bendri kalbinės veiklos dėsniai, taisyklės, schemos ir kt.) derinimas su nesąmo-

ningu (automatizuotas pasikartojimas, minties ir išraiškos modelių suartėjimas), naudojant įvairias loginiomąstymo (algoritminis, gretinamasis, induktyvusis, deduktyvusis, apibendrinantysis, išskiriantysis), operatyvaus sąvokų, vaizdinių ir žodžių žaismo, emocijų priemonės, pamažu jas apibendrinant ar analizuojant. Todėl ir mokymas kompiuteriais bei kitomis techninėmis priemonėmis negali būti unifikuotas, paverstas standartais, etalonais. Jis privalo būti pagrįstas ir reguliuojamas kito lingvodidaktikos principo – pakopiškumo ir savireguliacijos – taisyklių. Dėstytojui tenka vadovautis algoritmais, schemomis, modeliais, palengva formuojant jais kalbinės veiklos mokėjimus ir įgūdžius. Kompiuterio uždavinys – įtvirtinti, automatizuoti kalbos žinias, pervedant jas į kalbinę veiklą, mokantis reguliuoti savo kalbinę veiklą (suvokimas, produkavimas) įvairiais orientyrais.

3. Kompiuterio – vienos iš kalbinės veiklos automatizavimo priemonių – uždavinys – suaktyvinti interferuojančių kalbų sistemų sąveikos konstrukcijų įgūdžių įgijimą. Tai įmanoma, jei dėstytojas vadovaujasi lingvodidaktinio kalbų ir kultūrų sąveikos principo taisyklėmis.

4. Kalbos ir kalbinės veiklos būdų taikymo žinios mokantis kalbų turi sudaryti bendrą visumą. Kompiuteris gali padėti abiem atvejais. Todėl sėkmingas kalbos mokymas kompiuteriu turi būti pagrįstas funkcinio euristinio lingvodidaktikos principo taisyklėmis. Šis teiginys pagrįstas dėsningumu, kai reikia derinti mokant įvairias atminties rūšis, būtinai jungiant veiklą su nauja kalbine medžiaga. Tokios veiklos metu siekiama: savarankiškai išryškinti, formuluoti ir spręsti įvairias teorines problemas, sąmoningai ar intuityviai numatyti veiksmų planą, jį realizuoti, įvertinti rezultatus, sieti teorinius samprotavimus su praktine kalbine veikla.

5. Mokantis kalbos kompiuteris naudojamas taikant programuoto mokymo pagrindinius principus: mažos dozės, nedelsiamas pastipri-

nimas arba atsakymo patvirtinimas, individualaus mokymosi tempas, diferencijuotas žinių įtvirtinimas, mokymosi ciklą kartojimas. Taip pat kompiuterių naudojimas gyvina, padeda efektyvinti kalbos mokymą bei atlikti daugiau pratimų, formuoti kalbinės veiklos mokėjimus, automatizmus. Tam tinka ir humoristiniai žaidimai. Kompiuteris kantesnis nei dėstytojas: jis gali laikyti ir griežtesnės sistemos, nagrinėjant vadovėlio, teksto medžiagą: tiksliau ją pateikti, griežčiau kontroliuoti. Studentus domina žaidimo dalys (dėsningumai ir atsitiktinumai). Visas kompiuterio kalbinių žaidimų situacijas būtų galima suskirstyti į tris grupes: 1) sprendžiamas pagal nustatytas sąlygas, 2) pagal nenustatytas ir 3) kalbines situacijas, kurių sprendimas vyksta objektyvios rizikos, galimų kalbos klaidų sąlygomis. Taip kompiuteris ugdo emocijas, valią, mąstymą ir kt.

6. Katedros ar lingafoninio kabineto laborantas padeda dėstytojui atlikti individualaus savarankiško darbo apskaitą. Jis žymi individualų savarankišką studentų darbo su kompiuteriu, magnetofonu laiką, be to, 80–85 procentai pratybų auditorijose laiko turi būti skiriama savarankiškam studentų darbui (dalis jo su kompiuteriais), kurio rezultatus kontroliuoja dėstytojas.

Būtinose sėkmingo kompiuterio naudojimo pratybų metu sąlygos yra šios:

1. Psichologinis, pedagoginis, inžinerinis studentų pasirengimas darbui su kompiuteriais, taip pat mokėjimas laisvai, tiksliai spausdinti mašinėle. Visa tai turėtų būti pasiekta dirbant savarankiškai tik po paskaitų.

2. Sudarant programas kompiuteriui, būtina glaudžiau bendradarbiauti programuotojui ir dėstytojui-metodininkui, dėstytojui išmanyti pagrindinę kompiuterizuoto mokymo technologiją.

3. Anglų, vokiečių, prancūzų kalbų mokymo modelių ir algoritmų ESM sukūrimas – svarbiausia problema, kuri turi didelę mokslinę, kul-

tūrinę, ekonominę, politinę ir taikomąją reikšmę. Šią problemą sėkmingai išspręsti galima tik koordinuotomis Lietuvos vidurinių bei aukštųjų mokyklų dėstytojų (lingvistų ir metodininkų) bei programuotojų pastangomis. Žinoma, norint sukurti ESM anglų, vokiečių, prancūzų kalbų fondus, be visuomeninių pastangų, būtina ir žinybų, atsakingų už mokymą, specialistų rengimą, pagalba.

4. Būtina mokant derinti kompiuterius su kitomis priemonėmis: vaizdo magnetofonu, kodoskopu, epidiaskopu, vadovėliu ir kt.

Kompiuterizuoto svetimų kalbos mokymo programas galima padalyti į tris rūšis: dialogines (interactive), sintezuojančias (synthetic) ir analitines (analytic).

Dialoginės programos gali būti suskaidytos į mokomąsias ir nemokomąsias-pramogines. Mokomosios programos dar skaidomos į mokomąsias ir treniruojamąsias bei viktorinas. Nemokomosios-pramoginės apima žaidimus, kuriuose yra dinaminių elementų, reikalaujančių aktyvaus mąstymo dirbant su displėjaus klaviatūra, sprendžiant loginius uždavinius, modeliavimo programas, nuotykinis žaidimus ir t. t., o sintetinėse programose „įmontuota“ gramatika, kuri leidžia kompiuteriui pačiam sudarinėti naują mokomąją medžiagą, dialogus, taip pat viktorinas arba modeliavimo uždavotus. Ypatinga sintezuojančios programos rūšis yra tyrimo programa, kuria studentai galėtų patikrinti savo kalbinius įgūdžius. Analitinės programos analizuoja tekstą tam tikru tikslumu. Pavyzdžiui, nereikalingų žodžių pašalinimas, sakinio pergrupavimas, siekiant atkurti tekstą ir t. t. Tokios programos nesunkiai sudaromos ir gali būti pertvarkomos duomenų bankais į makroschemas arba į automatizuotas programas. Tai padeda sudarinėti mokomuosius kursus.

Mokslinė-techninė pažangai reikia kuo labiau pagerinti svetimų kalbų mokymą. Dabar-

tiniai ir būsimųjų kartų kompiuteriai – gerai pedagogiškai, psichologiškai ir lingvistiškai apgalvotos kompiuterinės kalbų mokymosi sistemos („sistema – studentas“, „studentas – sistema“)

programos. Efektyvus kontrolės, grįžamojo ryšio naudojimas gali gerokai palengvinti svetimų kalbų mokymąsi, pagerinti išmokimo lygį, padaryti mokymo procesą valdomą.

LITERATŪRA

1. Higher Education in the Twenty-first Century. Vision and Action. World Conference on Higher Education. UNESCO, Paris, 5–9 October, 1998.

2. Holec H., Little D., Richterich R. Strategies in Language Learning and Use : Studies Towards a Common European Framework of Reference for Language Learning and Teaching. Education Committee, Council for Cultural Cooperation. Council of Europe, 1996. 127 p.

3. Korvold A. K., Ruschaff B. New Technologies in Language Learning and Teaching. Strasbourg : Council of Europe Publishing, 1997.

4. Ruschhoff B. Technology Enhanced Resources and Information Technology in Vocationally Oriented Language Learning / Languages for Work and Life : The Council of Europe and Vocationally Oriented Language Learning. Strasbourg, Council of Europe Publishing, 1997. P. 37–54.

5. „Lietuvos ryto“ žurnalas „Kompiuterija“. 1997 m. rugsėjo mėn. – 1999 m. balandžio mėn.

6. Kompiuterizuotas mokymas Lietuvoje / Konferencijos darbai. Vilnius, 1996. Spalio 25–26 d. Vilnius: ALF „Solertija“, 1996. 110 p.

7. Kompaktinių plokštelių aprašymai. Parengė Aurelija Krikščiūnaitė ir Edita Linkevičiūtė. Vilnius: ALF Naujųjų technologijų programa, 1999. P. 39.

8. Merkys G., Ramoškienė A., Šernas V. Kompiuterių naudojimas mokant užsienio kalbų. (Metodinis laiškas). Vilnius: AMM Metodikos kabinetas, 1987. 28 p.

9. Socrates : Lingua / Šiuolaikinių Europos kalbų mokymo ir mokymosi fondas. 1997 m. rugsėjis. Europos Komisija. Vilnius: Presvika, 1998. 30 p.

10. Barnett L. „Teacher off: Computer Technology, Guidance and Self-access“. System 21 (3), 1993. P. 295–304.

11. Baumgartner P., Hall A. (eds.) (1991). Language Learning with Computers: An Educational Challenge, Klangerfurt: WISL.

12. Eck A., Legenhausen L., Wolff D. Telekommunikation und Fremdsprachenunterricht: Informationen, Projekte, Ergebnisse. Bochum: AKS-Verlag, 1995.

13. Hoven D. „CALL in a Language Learning Environment“. CALL Journal 3(2), 1992. P. 19–27.

14. Tichelt T. “Assessing Hypertext for Languages for Specific Purposes”. Borchard F., Johnson E. Proceedings of the Computer Assisted Learning and Instruction Consortium 1993. Annual Symposium on „Assessment“.

15. Marcus S. Multimedia, hypermedia and the teaching of English. Monteith M. (Ed.). Computers and Language. Oxford: Intellect Books. 1993. P. 21–43.

ŽURNALAI

16. British Journal of Educational Technology. Coventry : NCET.

Computer Assisted Language Learning : CALL; An International Journal. Lissc: Swets and Zeitlinger.

Computers and Education. New York, Oxford: Pergamon Press.

Educational Computing and Technology. London: Redwood.

Journal of Computer Assisted Learning. Oxford: Blackwell.

Computers Dont Bite: Teachers: A Beginners Guide to Buying, Using and Evaluating Computers. BBC White City, London.

PC Magazine.

LET'S LEARN FOREIGN LANGUAGES WITH COMPUTERS

Aldona Ramoškienė, Vytautas Šernas

Summary

One of the fundamental tasks for Lithuania is to modernize its education system. People of Lithuania have to be educated and trained to use up-to-date information technology to be able to compete on global markets. The only way to do this is to teach information technology at school.

Computers have been used in Lithuania schools since 1985, when information science was made a mandatory subject. But there was no uniform policy of supplying schools with computers. Only when the Information and Forecasting Centre (IFC) was established in 1990 mostly IBM Computers were purchased in a centralised manner mainly from the funds

of municipalities and private funds. The Open Society Foundation of Lithuania also contributed and later in 1996 this Fund made a very great contribution into computerization of all the Lithuanian secondary schools.

The article is mostly devoted to the problems of foreign language teaching using computers. The author of this article took part in workshop No. 296 (20–24 February, 1996 “Computers in the Foreign Language Classroom”, at the European Centre for Modern Languages, Graz, Austria and presents some methodological and pedagogical ideas concerning the use of computers in a foreign language classroom.